

Asia: VN/35084/2025

Kuuleminen alueellisen matkailijaveron toteuttamisesta

Yleisiä näkemyksiä matkailijaverosta

Miten suhtaudut alueellisen matkailijaveron käyttöönottoon? Jos kunnilla olisi mahdollisuus ottaa käyttöön alueellinen matkailijavero, näkisitkö veron ajankohtaisena ja edistettävänä toimenpiteenä?

Etelä-Savon maakuntaliitto korostaa, että ratkaisulta mahdolliseen kokeiluun osallistumiseen ja lopulliseen matkailijaveron käyttöönotosta tulee olla kunnilla.

Maakuntaliitto näkee, että kunnat voisivat hyödyntää matkailijaverosta saatavia tulo-ja esimerkiksi kestävän matkailun ja alueen infrastruktuurin parantamiseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto arvioi, että alueellisen matkailijaveron käyttöönotto tulee pilotoida, jotta sen hyödyt ja haitat käytännössä saadaan selville. Etelä-Savossa ei ole havaittavissa liikamatkailuun liittyviä haittavaikutuksia. Majoituskapasiteettia on pääosin hyvin vapaana.

Matkailutoimialan yritykset itäisessä Suomessa ja Etelä-Savossa ovat taloudellisesti tukalassa tilanteessa pandemian, Venäjän hyökkäyssodan, kustannus- ja korkotason nousun sekä kotimaan kysynnän vähentymisen vuoksi, eikä yritysten esim. hallinnollista rastitusta tule lisätä. Toki yritystenkin suhtautuminen on vaihtelevaa tähän veroon liittyne.

Mitä hyötyjä ja haittoja tällaisesta verosta olisi? Entä mitä mahdollisia ongelmia matkailijaveroon voisi liittyä?

Alueelliseen matkailijaveroon kohdistuu tällä hetkellä käytettävissä pohjatiedoilla sekä haittoja että hyötyjä ja ne on punnittava tarkasti rajoitetun alueen/toimialan/matkailijaryhmään kohdentuvan kokeilutoiminnan kautta.

Etelä-Savon maakuntaliiton näkemyksen mukaan matkailijaveroon liittyy useita kysymysmerkkejä ja riskialueita. Veron mahdollinen yleiskatteellisuus on keskeinen haaste. Lisäksi kysymyksiä herättävät veroon liittyvän hallinnoinnin kuormittavuus, yritysten kilpailukyvyn säilyminen sekä tasapuolisuuteen ja kilpailun vääristymiseen liittyvät seikat.

Erityisesti pienissä maaseutukunnissa ja syrjäisillä seuduilla, joissa majoituspalveluja on vähän ja matkailuelinkeino on vasta kehitysvaiheessa, voi matkailijaveron käyttöönotto olla haastavaa.

Lisäksi matkailijavero saattaa nostaa kuluttajalle näkyviä majoitushintoja, mikä voi entisestään vähentää jo kriisien vuoksi niukentunutta majoituspalvelujen kysyntää alueella. Vero saattaa ohjata matkailijoita päiväkävijöiksi, mikä sekin heikentää majoituspalveluiden kysyntää.

Matkailijaveron ulkopuolelle tulisi jättää työmatkustuksesta johtuva majoitus, jotta verolla ei olisi kielteisiä vaikutuksia yritystoimintaan ja työllisyyteen.

Hyvin toteutettuna alueellinen matkailijavero voi lieventää matkailun haittavaikutuksia. Kunnat voisivat hyödyntää matkailijaverosta saatavia tuloja esimerkiksi kestävän matkailun ja alueen infrastruktuurin parantamiseen. Tämä edellyttää kuitenkin, että verotuotto on mahdollista kohdentaa kuntakohtaisesti matkailualan tarpeisiin ja edellytyksiin.

Miten suhtaudut veron kokeiluluonteiseen? Miten ja millä tavoin kokeilu olisi toteutettavissa? Mitä veron kokeilulla haluttaisiin saavuttaa?

Mikäli matkailijaverosta säädetään, olisi paras edetä aluksi rajatulla pilottialueella. Valmistelussa tulee jatkossakin kuulla kuntia ja elinkeinon edustajia sekä esittää kansainvälisen vertailun pohjalta vaihtoehtoisia toteutusmalleja.

Lopullinen harkinta- ja päätösvalta alueellisen veron kokeilusta ja käyttöönotosta sekä soveltamistavasta tulee olla kunnilla ja tuloutus tulla kyseiseen kuntaan.

Ellei matkailuveron toteuttaminen ole mahdollista elinkeinoa rasittamatta tai ellei tuottoa ole mahdollista kohdentaa kunnille, tulisi tarkastella muita vaihtoehtoja kestävän matkailun edistämiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi. Näitä voisivat olla esi-merkiksi vapaaehtoiset kompensatiomaksut tai kohdekortit, joiden tuotto ohjautuisi suoraan haluttuun kohteeseen, vaikkapa herkän maantieteellisen alueen suojelemiseen.

Veron tavoite ja suuruus

Minkälaisia tavoitteita matkailijaverolla olisi? Miksi matkailijavero otettaisiin käyttöön kunnassa ja mitä sillä haluttaisiin saavuttaa?

Yleisesti matkailijaveron tavoitteena on kestävän ja vastuullisen matkailun edistäminen, erityisesti ympäristö ja infrakuormituksen hallinta. Matkailijavero voi tuottaa kunnille lisätuloja, joilla voidaan lieventää matkailun aiheuttamaa kuormitusta ja kattaa matkailuun liittyviä investointeja.

Mitä kestävän matkailun tavoitteella tarkoitetaan ja miten matkailijaverolla edistettäisiin tätä tavoitetta?

Matkailijaverolla on mahdollista edistää kestävän matkailun tavoitteita. Se voi lisätä matkailun sosiaalista hyväksyttävyyttä paikallisväestön näkökulmasta, tukea ekologista kestävyttä ja parantaa jossain määrin kuntataloutta. Sen sijaan elinkeinoelämälle matkailijaverosta voi muodostua haittaa eli taloudellisen kestävyys voi vaarantua (paikallistalous, työpaikat, matkailutulo, paikallinen palveluvarustus). Tasapaino kestävyiden eri ulottuvuuksien suhteen tulisi huomioida.

Minkä suuruinen matkailijavero olisi perusteltu?

Veron tulee tuottaa hallinnointi- ja järjestelmäkustannusten jälkeen sellainen järkevä tuotto, jolla on merkitystä sen käyttöön ottaneen kunnan kannalta. Toisaalta mahdollinen korkea vero voi näyttäytyä kuluttajalle hinnankorotuksena, mikä voi heikentää yritysten kilpailukykyä ja pienentää kysyntää.

Todennäköisesti yöpymisen hintaan perustuva prosenttiosuus olisi Suomessa toteuttamiskelpoisen ja oikeudenmukaisen määräytymisperuste, koska yhtenäistä taso-luokittelua ei ole käytössä ja yöpymisten hintahaitari on laaja valtakunnan eri osissa ja eri majoitusmuodoissa.

Veron soveltamisala

Mihin majoitusmuotoihin veron tulisi kohdistua? Entä mihin sen ei tulisi kohdistua?

Jos vero toteutetaan, veron olisi kohdistuttava tasapuolisesti ammattimaiseen majoitustoimintaan. Verosta ei saa aiheutua kilpailun vääristymistä.

Etelä-Savo on kestävän mökkeilyn mallimaakunta. Kestävyyden ja jakamistalouden kannalta on järkevää, että mökkejä voidaan hyödyntää mahdollisimman kokoaikaisesti eli varsinaisten monipaikkaisten ja kausiasukkaiden lisäksi matkailijoiden käytössä. Matkailijavero ei saa vaarantaa tätä paikallisen elinvoiman ja palveluvarustuksen kannalta tärkeää yksityistalouksien harjoittamaa lyhytaikaista vuokraustoimintaa eikä voi missään tapauksessa kohdistua omilla mökeillä yöpymiseen.

Verosta ei saa aiheutua haittaa työmatkustamiselle, joten tulisi harkita työmatkustamisen sulkemista veron ulkopuolelle. Mahdollisia malleja, jossa vero koskee vain Suomen ulkopuolella pysyvästi asuvia, voisi harkita.

Harkintavallan tulee olla kunnilla, jotka parhaiten tuntevat oman toimintaympäristönsä.

Veron alueellinen soveltaminen

Tulisiko vero olla mahdollista ottaa käyttöön alueellisesti yksittäisissä kunnissa?

Veron soveltamisen tulee olla aluelähtöistä. Päätös veron käyttöönotosta tulisi tehdä kunnissa.

On esitetty myös näkemyksiä alueellisesta tai maakunnallisesti koordinaatiosta sekä kuntien yhteisneuvotteluista, jolloin matkailualueittain voidaan saavuttaa yhtenäinen ja matkailijoille selkeä tilanne, eikä ajauduta kuntien keskinäiseen kilpailuasetelmaan.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osaan kunnan alueista (esimerkiksi vain keskusta-alueella)?

Harkinta- ja päätösvalta tulee olla kunnilla.

Tulisiko veroa olla mahdollista soveltaa vain osan aikaa vuodesta kuten sesonkiaikoina?

Harkinta- ja päätösvalta tulee olla kunnilla.

Missä määrin kunnille tulisi jättää mahdollisuuksia valita veron soveltamiseen liittyviä yksityiskohtia? Esimerkiksi alueellinen soveltuminen, erityyppisiin majoituksiin kohdistuminen, ajallinen soveltuminen ja eri verotasot.

Harkinta- ja päätösvalta tulee olla kunnilla. Päätöksenteon tulee olla pitkäjänteistä, perusteltua ja läpinäkyvää. Päätöksiä tulee tehdä vuorovaikutuksessa alueen asukkaiden ja elinkeinotoimijoiden kanssa.

Verotuotto

Voit esittää tässä näkemyksiä verotulojen käytöstä ja kohdistamisesta kunnille.

Veron tuotto tulee ohjata sitä soveltavalle kunnalle.

Veron tuotto tulee käyttää matkailun aiheuttamiin haittavaikutuksiin (ympäristövaikutukset kuten luonnon kuluminen, liikenteen päästöt, jätteet) tai lisäinfran rakentamis-kuluihin (esimerkiksi jätevesihuolto, puhtaan veden vesihuolto), matkailijoiden huomioimiseen esimerkiksi äärisäätilanteessa (varautuminen) sekä paikallisille asukkaille aiheutuvien haittojen lieventämiseen. Toisaalta verotuottoa voidaan käyttää matkailua palveleviin investointeihin ja siten parantaa kestävän matkailun edellytyksiä tulevaisuudessa.

Ellei tuottoa ole mahdollista kohdentaa kunnille ja matkailun hyödyksi, tulisi tarkastella muita vaihtoehtoja kestävän matkailun edistämiseksi ja haittojen ehkäisemiseksi. Näitä voisivat olla

esimerkiksi vapaaehtoiset kompensatiomaksut tai kohdekortit, joiden tuotto ohjautuisi suoraan haluttuun kohteeseen, vaikkapa herkän maantieteellisen alueen suojelemiseen.

Verovelvolliset, verotusmenettely ja veronkanto

Voit esittää tässä näkemyksiä verovelvollisuudesta, verotusmenettelystä ja veron keräämisen toteutuksesta.

Verotusmenettelyssä ja veron keräämisessä tärkeintä on, että hallinnollinen taakka muodostuu mahdollisimman pieneksi. Matkailijaveron perimisestä ei saa aiheutua kohtuuttomia lisävelvoitteita, varsinkaan pienille majoitusliikkeille.

Alueellisen matkailijaveron taloudelliset vaikutukset

Minkälainen merkitys matkailulla on kunnille?

Matkailu on Etelä-Savon maakunnassa merkittävä toimiala, jonka kasvuun ja kehittämiseen ovat viimeisen 10 vuoden aikana merkittävästi panostaneet sekä yksityiset yritykset investoinneillaan, kunnat infrastruktuurikehittämisellään että julkiset ra-hoittajat, ml. maakuntaliitto, tukirahoituksellaan. Etelä-Savon maakunnan ohjelma-asiakirjossa matkailutoimialan potentiaali tunnistetaan luontevana elinvoiman lähteenä. Matkailu on yksi maakunnan älykkään erikoistumisen strategian kärjistä 2026–2029.

Matkailun osuus Etelä-Savon bruttokansantuotteesta oli vuonna 2022 4,3 prosenttia (valtakunnallisesti 1,8 %). Lisäksi matkailun osuus maakunnan koko työvoimasta oli tuolloin 5,3 prosenttia. Maakunnan matkailutoimialalle on tyypillistä maaseutupainotteisuus sekä toimijoiden pieni koko. Erityistä maakunnan matkailussa on runsas vapaa-ajanasuntojen määrä (noin 45 000 mökkiä).

Vuonna 2024 Etelä-Savossa rekisteröitiin 621.480 yöpymistä, joista noin 11 % tuli kv-matkailijoilta. Kotimaan matkailu on siis edelleen kivijalkana. Alustatalouden merkitys ei maakunnassa ole vielä huomattavalla tasolla. Sen sijaan pieniä, rekisteröimättömiä majoituksen tarjoajia on runsaasti.

Matkailulla on Etelä-Savon kunnille huomattava taloudellinen ja elinvoimallinen merkitys. Matkailu tuo suoria ja välillisiä tuloja, lisää vetovoimaa ja tunnettuutta, tukee investointeja ja vahvistaa alueen palvelusektoria ja työllisyyttä. Matkailuun liittyviä haittavaikutuksia ei ole juurikaan havaittu tai uutisoitu. Alueen toimijat ovat johdon-mukaisesti painottaneet kestävä kehityksen periaatteita

ja Visit Finlandin kestävän matkailun STF-sertifikaattia on myönnetty maakuntaan sekä alueille että yrityksille jo varsin hyvä määrä.

Miten matkailijavero vaikuttaisi kunnan matkailumääriin ja vetovoimaan?

Elinkeinon edustajien näkemyksen mukaan matkailutoimialan kysyntään vaikuttava verorasitus on tällä hetkellä jo huomattava, mm. alv-korotuksen vuoksi. On vaarana, että kuluttajat mieltävät matkailijaveron hinnankorotuksena. Tämä voi heikentää kysyntää ja kilpailukykyä.

Miten arvioit matkailijaveron vaikuttavan alueen yrityksiin ja asukkaisiin?

Matkailutoimialan yritykset itäisessä Suomessa ja Etelä-Savossa ovat taloudellisesti tukalassa tilanteessa pandemian, Venäjän hyökkäyssodan, kustannus- ja korko-tason nousun sekä kotimaan kysynnän vähentymisen vuoksi, eikä yritysten verorasitusta tulisi lisätä. Verolla saattaa olla negatiivinen vaikutus kysyntään ja siten se saattaa heikentää kannattavuutta.

Alueen asukkaisiin voi verosta kohdentua sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Liikamatkailua ei Etelä-Savossa tällä hetkellä tunnisteta, joten matkailijaveroa ei sen vuoksi nähdä ajankohtaiseksi asukkaiden näkökulmasta. Toki kunnan lisääntyneet verotulot voivat parantaa asukkaiden asemaa, mutta muut taloudellisen kestävyys tekijät puolestaan huonontaisivat sitä, esimerkiksi alhaisempi työllisyys tai palveluvarustuksen heikentyminen, jos verosta aiheutuu yritystoiminnan kannattamattomuutta.

Miten näet vaikutusten riippuvan siitä, ottavatko lähialueen kunnat matkailijaveron käyttöön ja minkälaisena?

Veron käyttöönottoaminen eri tahtiin tai eri tasoisena voi haitata alueen kilpailukykyä ja johtaa matkailijoiden siirtymiseen verottomille alueille.

Miten arvioit matkailijaveron suhdetta muihin matkailuun tai majoitustoimintaan kohdistuviin veroihin?

Elinkeinon edustajien näkemyksen mukaan matkailutoimialan kysyntään vaikuttava-verorasitus on tällä hetkellä jo huomattava, mm. alv-korotuksen vuoksi. On vaarana, että kuluttajien mieltävät matkailijaveron hinnankorotuksena.

Muut huomiot

Mitä muita näkökohtia alueellisen matkailijaveron valmistelussa tulisi huomioida? Miten muuten haluat kommentoida matkailijaveron valmistelua?

Yhteenvedona Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa, että:

- Matkailijaverosta ja sen soveltamisesta tulee päättää kunnissa

Kuntien tulee voida päättää veron käyttöönotosta, alueellisesta rajauksesta, soveltamisajankohdista (esim. sesongit) ja verotasoista. Valtakunnallisten reunaehtojen tulee olla kuntien päätöksentekoa tukevat ja riittävän joustavat. Pilottialue Suomessa voisi olla mahdollinen kuntien vapaaehtoisuuteen perustuen

- Matkailijavero ei ole Etelä Savossa erityisen ajankohtainen

Matkailijaverolle ei ole välttämättä alueellista tarvetta, koska liikamatkailun haittoja ei esiinny ja majoituskapasiteettia on runsaasti vapaana. Veron hyötyjen arvioidaan jäävän vähäisiksi nykytilanteessa.

- Veron hyödyt ja haitat tulee punnita

Erityisesti veron mahdollinen yleiskatteellisuus, hallinnoinnin kuormittavuus ja vaikutukset yritysten kilpailukykyyn huolestuttavat. Vero voisi nostaa hintoja, heikentää kysyntää ja ohjata matkailijoita päiväkävijöiksi.

- Yritysten taloudellinen tilanne on jo vaikea

Itäisen Suomen matkailuyritykset kamppailevat kustannusnousun, geopoliittisten vaikutusten ja kysynnän heikkenemisen kanssa. Veron tuoma uusi kustannusrasitus voisi vaarantaa kannattavuutta.

- Vero voisi olla hyödyllinen vain, jos tuotot voidaan kohdentaa kunnille ja edelleen matkailuun

Veron hyötyjä voidaan saada, jos kunnat voivat käyttää tuotot matkailun haittojen lieventämiseen, infrastruktuuriin ja kestävän matkailun edistämiseen.

- Matkailu on Etelä Savolle taloudellisesti merkittävä toimiala

Matkailu muodostaa merkittävän osan maakunnan BKT:stä ja työllisyydestä. Kotimainen matkailu on kivijalka, ja alueella on runsaasti vapaa ajan asuntoja. Kansainvälisen matkailun kasvuun liittyy paljon elinvoimaodotuksia. Veron mahdolliset kielteiset vaikutukset yritysten kannattavuuteen ja työpaikkoihin ovat riski.

Matkailijaveron valmisteluun liittyen kommentoidaan, että kuulemispyyntöön olisi jo tässä vaiheessa toivottu sisältyvän taustatietoja selvityksiä, esimerkiksi kansainvälisiä vertailuja vaikuttavuustietoineen.

Mahdollinen kirjallinen lausunto sekä liitteet

Voit lisätä mahdollisen erillisen kirjallisen lausunnon aiheesta.

Etelä-Savon maakuntaliiton lausunto annetaan Lausuntopalvelussa aihealueittain. Erillistä lausuntoliitettä tai muita liitteitä ei toimiteta.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto